

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 009/16

KLAGER: Lars A. Solberg
ADRESSE:
PUBLIKASJON: Østlandsposten
PUBLISERINGSDATO: 11.-12.01.2016
STOFFOMRÅDE: Forvaltning/næringsliv
SJANGER: Kommentarartikkel
SØKERSTIKKORD: Respekt for privatliv, saklighet og omtanke, samtidig imøtegåelse, tilsvarsrett, dobbeltroller
REGISTRERT: 12.01.2016
BEHANDLET I PFU: 26.04.2016
BEHANDLINGSTID: 104 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Østlandsposten (ØP) publiserte **mandag 11. januar 2016** en kommentarartikkel med tittelen «Til det beste for yrkesfiskerne». Kommentaren var skrevet av lederen for Larvik Fiskerlag, Geir Uno Dreng. Han henvendte seg direkte til Lars Solberg, og skrev blant annet:

«Lars Solberg, din sannhet er en forvrengt virkelighet bare du selv kan tro på ... Ditt innlegg lyser av gamle fordommer i Stavern. Larvik Fiskerlag ble lovlig dannet gjennom en sammenslutning av Stavern Fiskerlag og Nevlunghavn Fiskerlag. Medlemmer fra Stavern Fiskerlag har således selv vært med på å starte det nye fiskerlaget som blei kalt Larvik Fiskerlag da tanken var å samle alle yrkesfiskere i den nye storkommunen. Gjenoppbyggingen av Fiskernes hus var det som satte fart i nydannelsen. (...)»

«I søknaden til nytt Fiskernes hus sto det at huset søkes oppført til formål NÆRING/FISKERI. Det er vel bare du Lars A. Solberg som kan få det til å være tiltenkt hobbybruk. Når en næringsorganisasjon bygger hus til seg selv er det nok særdeles lite sannsynlig at formålet er hobbybruk. Det står i våre formålsregler for huset at arealer kan leies ut til fritidsfiskere hvis det er ledig plass for det. Det står også at disse kan sies opp om det er særlig viktige grunner for Fiskerlaget til å gjøre det. (...)»

«Jeg har i et forslag til avtale med de oppsagte fritidsfiskerne skrevet at Lars A. Solberg er uønsket i Fiskernes hus. Det står jeg ved og begrunnelsen er hans oppførsel overfor dem som jobber i huset. Når en høylytt skriker ut skjellsord sammensatt av kvinnelige kroppsdelene til sine naboer (Fiskernes hus) en søndag formiddag, blir en ikke ønsket velkommen heller. Hadde han oppført seg som normale mennesker gjør hadde dette ikke vært noen sak.

Du tar feil, Solberg når det gjelder vår uttalelse om mobb i Stavern. Jeg har aldri tillagt den uttalelse til de oppsagte fritidsfiskerne. Uttalelsene er rettet mot enkeltmedlemmer i kystlaget og deres arbeidsmetoder for å få innpass i resten av Fiskernes hus. Dere mener også at det er en selvfølge at kommunens skattebetalere skal belastes for at deres drøm om å overta hele Fiskernes hus skal bli virkelig. Er det slik spillereglene for fordeling av godene er? Alle skal betale for at noen få skal få det som de vil ...

Nei. Fiskernes hus har i alle år fungert til det beste for at et yrkesfiske skulle bestå. Nå bidrar det til at vi kan fortsette som yrkesfiskere i distriktet samtidig som at kommunen får inn skatter og avgifter.»

Kommentaren ble publiserte i både ØPs papir- og nettutgave.

KLAGEN:

Klager er omtalte Lars A. Solberg, som reagerer spesielt på avsnittet i kommentaren der Dreng beskriver hvordan klager skal ha oppført seg i et tilfelle.

Klager anfører: «Forfatteren refererer til en privat samtale for å sette motparten i et dårlig lys. Samtalen er tatt ut av sin sammenheng og har ingenting med den øvrige argumentasjonen å gjøre. I den grad den fant sted så var det et resultat av forfatterens provokasjon og ikke det motsatte. Senere antyder han at motparten ikke er normal, dvs uten folkeskikk eller vanlige antenner for oppførsel. Dette ser jeg på som direkte injurierende. Hele artikkelen er et eneste personangrep mot meg for å stoppe min argumentasjon mot et lovstridig tiltak. Det er min mening at avisen skal beskytte sine bidragsytere og publikum for direkte og navngitte personangrep.»

Slik klager ser det, er omtalen både injurierende og støtende, og han mener ØP har brutt Vær Varsom-plakatens punkt 4.3 (vær varsom ved bruk av begreper som kan virke stigmatiserende, fremhev ikke private forhold når det er saken uvedkommende).

Videre viser klager til VVP-punkt 2.2 (journalistisk uavhengighet, unngå dobbeltroller). Klager stiller spørsmål ved en av ØPs journalisters habilitet, da han mener journalisten «har et vennsforhold med motparten» i diskusjonen om Fiskernes hus. Etter klagers mening bruker journalisten avisen til å fremme motpartens syn, og han mener ØP har publisert en rekke «ukritiske og feilaktige artikler (...) til fordel for en eiendomsutvikler».

Sekretariatet ba – før klagebehandlingen ble igangsatt – klager om en avklaring med hensyn til hvorvidt flere punkter i Vær Varsom-plakaten var vurdert som relevante i klagen.

Klager kom tilbake med melding om at også VVP-punktene 4.1 (saklighet og omtanke), 4.14 (samtidig imøtegåelse) og 4.15 (tilsvarsrett) anføres i klagen.

I begrunnelsen for at også punkt 4.1 skal være brutt, skriver klager blant annet: «[Kommentarartikkelen] angriper min oppfatning som usann, men den er sammenfallende med søknader vedr. oppføring av bygget som er stridens kjerne. Innleggets konklusjon i første og fjerde avsnitt er i så måte løgn. Dette var avisen oppmerksom på, da den har mottatt dokumentasjon på dette fra meg på et tidligere stadium. Avisen trykker dermed en bevisst løgn.» (Dokumentasjonen klager viser til er vedlagt, se «Dispensasjonssøknad», sekr. anm.)

For øvrig mener klager at «de fleste tilsvare som er sendt til avisen» er avvist, og at ØP har publiserte flere artikler til støtte for motparten.

Klager skrev også i sin tilbakemelding til sekretariatet at klagen «gjelder en hel serie med artikler som har til hensikt å skape opinion for en eiendomsutviklers planer». Sekretariatet har imidlertid opplyst om at PFU ikke vurderer dekningen av en sak som sådan, kun konkrete publiseringer som klager er direkte berørt av.

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram (se vedlegg, sekr. anm.)

TILSVARSRUNDEN:

Østlandsposten kan ikke se at den har brutt god presseskikk gjennom publiseringen av den påklagede kommentarartikkelen.

ØP avviser at en av deres journalister skal ha noe vennsksforhold til motparten, og opplyser også at journalisten ikke har noe med publiseringen av leserinnlegg å gjøre. ØP skriver: «For ordens skyld kan vi samtidig fastslå at ingen av ØPs tre redaktører, eller ØPs kanalsjef, har noen form for bindinger til de involverte i denne saken.»

ØP forklarer at det påklagede leserinnlegget «er et av en rekke leserinnlegg i denne saken». Slik ØP ser det, er innlegget saklig og relevant. ØP anfører: «Det er i tillegg en oppfølging i debatten etter et innlegg fra klager.» (Klagers innlegg er vedlagt, sekr. anm.)

Når det gjelder påstanden om feil i det publiserte innlegget, uttrykker ØP enighet med klager hva gjelder ansvaret «for å faktasjekke de påstandene som framkommer». ØP skriver: «Men i dette tilfellet er det ikke snakk om ubestridelige faktum, men oppfatninger som baserer seg på forskjellige tolkninger av sakens dokumenter og historie. Det ville vært utidig innblanding i en pågående debatt om ØP i dette tilfellet skulle gått inn på kommentarsidene og hevdet at den ene parts syn var den rådende sannhet. Hvis noen av ØPs redaktører hadde en sånn oppfatning ville det naturlige være å benytte kommentar eller leder til å gjøre rede for dette. Heller ikke da ville vi nektet en part i en sak å hevde sitt syn i avisens spalter.»

Med hensyn til avsnittet i innlegget som klager har reagert spesielt på, der hans oppførsel omtales, opplyser ØP å gjort en «nøye» vurdering før publisering: «Saken om Fiskernes hus

har ikke bare vært en strid som har foregått i politiske fora. Striden har vært hard, uforsonlig og personlig. ØP har hatt saker som nettopp handlet om at involverte har følt seg både trakassert og mobbet. I lys av dette mener vi det var riktig å trykke beskrivelsen i leserinnlegget til Dreng. Hvordan aktørene i en betent sak oppfører seg mot hverandre er relevant. Enda mer relevant blir det i lys av tidligere påstander i saken om mobbing og trakassering. Det er vel også verdt å merke at klager på ingen måte benekter at hendelsen fant sted. I forsøk på å komme til en minnelig ordning med klager tilbød ØP likevel å trykke en beklagelse for belastningen det aktuelle avsnittet i innlegget hadde medført. Det ble avvist av klager. Han ønsker et dementi, men ØP kan ikke dementere noe det er god grunn til å tro at har funnet sted, og som klager selv delvis har bekreftet.»

Etter ØPs mening var det ikke nødvendig å innhente noen samtidig imøtegåelse til innlegget, fordi innlegget var del av en løpende debatt og redaksjonen mener terskelen må være høyere når debatten pågår. ØP anfører: «ØP, og alle andre norske aviser, trykker jevnlig leserinnlegg med påstander og anklager som på nyhetsplass ville krevd samtidig imøtegåelse. Vi vurderte at det naturlige i dette tilfellet ville være å la debatten gå videre, med det forventede tilsvaret fra Lars A. Solberg.»

ØP opplyser også: «Østlands-Posten ville trykket et eventuelt tilsvaret fra Lars A. Solberg på kommentarplass umiddelbart. Men etter leserbrevet fra Dreng har vi ikke mottatt noe tilsvaret fra Solberg.» Slik ØP ser det, er derfor punkt 4.15 irrelevant.

Klageren anfører at henvisningen til VVP-punkt 2.2 «går på den generelle tendensen i Østlandspostens fremstilling av saken, som har en tydelig slagside når man ser artiklene i sammenheng». Klager opplyser å ha gått gjennom artiklene som den aktuelle journalisten skal ha skrevet, og slik klager ser det, er det «en klar tendens til at de avslutter med at Drengs side "får siste ord i saken"». Klager har også oversendt de aktuelle artiklene (sekretariatet har imidlertid overfor både klager og innklaget, understreket at disse kun vil inngå som underlagsmateriale og ikke innebærer noen utvidelse av klagegrunnlaget, sekr. anm.)

Når det gjelder anførselene om brudd på VVP-punkt 4.1 og 4.3, skriver klager: «Dette punktet står og henger på den påstand at det er uenighet rundt hva [Fiskernes hus] skulle brukes til, som argument for å tillate leserinnlegget. Denne uenigheten er ikke dokumentert. Vi snakker om grunnlaget for hvorfor bygget ble tillatt reist på subsidiert kommunal grunn. Tvert imot er det dokumentert i kommunens og fylkesmannens arkiver hvordan huset ble omsøkt. All dokumentasjon på dette ble sendt ØP i email 13. juni 2015 klokken 14:58. Siden ØP har vært mer opptatt av å høre Drengs udokumenterte påstander, har de ikke brydd seg med å sjekke fakta, men har godtatt Dreng sine påstander. Søknadspapirene til kommune, Kystverk og fylkesmann de underbygger min påstand om at huset ble satt opp som et hobbybygg. (...) Jeg har forøvrig gått gjennom denne dokumentasjonen med [journalist] Bjørn Jacobsen den 23.11.2015, men heller ikke dette ikke blitt fanget opp av Østlandsposten.»

Slik klager ser det, bidrar publiseringen av leserinnlegget til å «diskreditere» klager. Klager skriver: «Dette er et personangrep uten rot i virkeligheten, og i strid med sakens fakta. Forøvrig tillegger Dreng meg fordommer mot Larvik kommune, noe som også er helt feil. Jeg reagerer på forvaltningstekniske overgrep mot bysamfunnet Stavern i Larvik Kommune, men jeg har ingen fordommer mot kommunen vi bor i. Dette er også egnet til å diskreditere meg som debattant, hvilket vel også var hensikten.»

For øvrig fastholder klager «at det må være utillatelig å referere private samtaler for å diskreditere motparten», og at hans utsagn er «tatt ut av sammenhengen». Klager anfører i denne sammenheng også: «Dreng tar til orde for at han kan nekte enkeltpersoner adgang i et offentlig tilgjengelig lokale. Dette rammes av lovgivning rundt forbud mot diskriminering og burde fått varsellampene hos redaktøren til å blinke.»

Hva gjelder VVP-punkt 4.14 og 4.15, anfører klager at redaktørens tilbud om å publisere klagers tilsvare i avisen «nærmest [er] umulig på grunn av nivået på innlegget fra Dreng, som ØP har tatt inn». Klager opplyser: «Jeg har skrevet et faktabasert svar på Drengs leserbrev og artikler av Bjørn Jacobsen, som ble trykket 22.12.15, og et tilsvare må nødvendigvis bare være en repetering av dette. Å skrive svar på løgn og usammenhengende påstander kan lett slå tilbake på meg selv, når avisen presenterer Drengs innlegg som hans sannhet og rettighet. Jeg ønsker å debattere basert på fakta, mens motparten får lov til å bruke alle midler i kampen for sitt økonomiske motiv. Ingen har rett til å få trykket personkarakteristikker som dette i avisen.»

Klager oppsummer avslutningsvis sin klage i tre punkter, og ber samtidig om at ØP publiserer en beklagelse knyttet til dette:

- Beviselige faktafeil som Østlandsposten var gjort oppmerksom på tidligere.
- Alvorlig negative personkarakteristikker.
- Gjengivelse av private samtaler i den hensikt å diskreditere motdebattanten.

Østlandsposten påpeker at saken det påklagede innlegget inngår i, er dekket av to journalister. Artiklene som klager har vedlagt sitt tilsvare, er altså skrevet av to, ikke én journalist. ØP opplyser også at den ene journalisten har dekket planutvalget i Larvik kommune, mens den andre «resten av det politiske». ØP understreker igjen at ingen av dem har noen bindinger til partene i saken.

For øvrig viser ØP til sitt første tilsvare.